

Sastanak predsjednika COSAC-a Zagreb, 19. i 20. siječnja 2020.

Podsjetnik

Druga sjednica - Europska unija, nacionalni parlamenti i COSAC u novom institucijskom sazivu

Deset godina nakon stupanja na snagu Ugovora iz Lisabona, te neposredno nakon početka obnašanja dužnosti novog saziva Europske komisije, otvara se nova prilika za raspravu o ulozi nacionalnih parlamenata i COSAC-a u procesu donošenja odluka na razini Europske unije. Ugovor iz Lisabona prepoznao je nacionalne parlamente kao čimbenike prevladavanja demokratskog deficita, te im je dao ulogu u usvajanju europskog zakonodavstva neovisnu o nacionalnim vladama.

U reformiranom okviru međuparlamentarne suradnje u proteklih deset godina nastavila se isticati uloga COSAC-a, kao najstarijega i jedinog Osnivačkim ugovorima institucionaliziranog oblika međuparlamentarne suradnje u Europskoj uniji.

Sastanak predsjednika COSAC-a u Zagrebu posljednji je na kojem sudjeluje 28 država članica Europske unije. Povlačenje Ujedinjene Kraljevine iz članstva u Uniji 31. siječnja 2020. predstavlja jedinstveni događaj: Europska unija se po prvi put smanjuje, dok rastu izazovi s kojima se EU suočava. Nacionalni parlamenti, Europski parlament i COSAC mogu dati važan doprinos uspješnom prevladavanju tih izazova.

Konferencija o budućnosti Europe

Među temama koje će obilježiti rad Europske komisije u narednom razdoblju ističe se Konferencija o budućnosti Europe. Kako bi Ugovor iz Lisabona potvrdio svoju reputaciju „Ugovora parlamenata“, nacionalni parlamenti i Europski parlament trebaju biti prikladno zastupljeni u radu Konferencije o budućnosti Europe.

Predsjednica Europske komisije Ursula von der Leyen u srpnju 2019. predstavila je inicijativu za pokretanje Konferencije o budućnosti Europe, s ciljem većeg i aktivnijeg uključivanja građana Unije u utvrđivanje prioriteta i razine ambicije Europske unije. Konferencija bi trebala započeti s radom 2020. i trajati dvije godine. Konferencija bi trebala biti dobro pripremljena, s jasnim planom i jasnim ciljevima koje bi zajednički dogovorili Europski parlament, Vijeće i Komisija. Potpredsjednica Europske komisije za demokraciju i demografiju Dubravka Šuica koordinirat će rad Komisije i blisko surađivati s Europskim parlamentom i Vijećem na postizanju dogovora o konceptu, strukturi, vremenskom okviru i opsegu Konferencije.

Europski parlament smatra da bi, kao jedina izravna demokratska veza s europskim građanima, trebao imati vodeću ulogu u organizaciji Konferencije o budućnosti Europe. Konferencija predsjednika Europskog parlamenta 16. listopada 2019. donijela je odluku o osnivanju Radne skupine za Konferenciju o budućnosti Europe sa zadaćom da definira prioritete Europskog parlamenta, odnosno ciljeve, koncept, područje djelovanja, vremenski okvir te upravljačku strukturu i format (sastav) Konferencije o budućnosti Europe.

Sudjelovanje nacionalnih parlamenata u Konferenciji o budućnosti Europe izrijekom se ne spominje niti u jednom dokumentu Europske komisije.

U Doprinosima LXII. COSAC-a (Helsinki, 1.-3. prosinca 2019.) COSAC primjećuje da i Europski parlament i nacionalni parlamenti trebaju biti u potpunosti uključeni u definiranje ciljeva, organizaciju i provedbu Konferencije o budućnosti Europe.

U okviru prioriteta hrvatskog predsjedanja Vijećem Europske unije, kako bi se Unija i dobrobiti koje donosi još više približili građanima, Hrvatska će poticati jačanje dijaloga, uključujući kroz Konferenciju o budućnosti Europe.

COSAC u novom institucijskom sazivu

Parlamentarni odbori nadležni za europske poslove država članica Europske unije često imaju ključnu ulogu u izvršavanju ovlasti dodijeljenih nacionalnim parlamentima Ugovorom iz Lisabona. Sastanci COSAC-a omogućuju redovitu i institucionaliziranu međusobnu razmjenu mišljenja nacionalnih parlamenata i Europskog parlamenta.

Od osnivanja COSAC-a 1989. broj država članica Europske unije se utrostručio, a promijenili su se uloga i ovlasti nacionalnih parlamenata u procesu donošenja odluka na europskoj razini. Kako bi COSAC i u novom desetljeću ostao relevantan forum za razmjenu mišljenja i komunikacijski kanal između nacionalnih parlamenata, Europskog parlamenta i Europske komisije, treba uzeti u obzir mogućnosti osuvremenjivanja formata sastanaka i približavanja COSAC-a građanima.

Format sastanaka COSAC-a mogao bi se osvežiti popratnim programima u koje bi se uključivali zainteresirani članovi izaslanstava. Po uzoru na dobru praksu Europske komisije i njezinih dijaloga s građanima, slična bi se događanja mogla organizirati u poslijepodnevni satima drugoga dana sastanka predsjednika COSAC-a, te trećega dana plenarnog sastanka. Takvim bi se „parlamentarnim dijalogima“ COSAC otvorio široj javnosti, osobito znanstvenoj i stručnoj, te udrugama civilnog društva, uz istovremeno zadržavanje postojećeg formata sastanaka kao foruma namijenjenog zastupnicima u nacionalnim parlamentima i Europskom parlamentu. Plenarni sastanci COSAC-a pokrivaju širok raspon tema i ključnih govornika, no vremenska ograničenja i velik broj zainteresiranih za raspravu utječu na kvalitetu razmjene mišljenja na pojedinim sjednicama. Jedno od mogućih rješenja moglo bi biti određivanje dijela plenarnog sastanka COSAC-a kao termina za održavanje paralelnih sjednica, radionica ili sastanaka radnih skupina, kako bi manji broj sudionika dobio više vremena za aktivnu razmjenu mišljenja o temama koje ih posebno zanimaju.

Nadalje, uvažavajući značaj doprinosa COSAC-a kao dokumenata koji se objavljuju u Službenom listu Europske unije, izaslanstva su na prethodnim sastancima COSAC-a ukazala na potrebu preciziranja postupka njihova usvajanja. S obzirom da se izmjene Poslovnika COSAC-a usvajaju jednoglasno, vrijedi razmotriti druge opcije koje bi omogućile učinkovitije i reprezentativnije donošenje doprinosa. Predsjedajući parlament uoči plenarnog sastanka COSAC-a uobičajeno izrađuje i izaslanstvima dostavlja smjernice o donošenju doprinosa i zaključaka COSAC-a, koje se potom primjenjuju samo tom prilikom. Poštujući odredbe Poslovnika COSAC-a i dosadašnju praksu, COSAC bi se mogao usuglasiti oko smjernica koje bi se primjenjivale na svim plenarnim sastancima prilikom donošenja doprinosa.

Pitanja koja bi pritom trebalo urediti odnose se prvenstveno na postupanje s amandmanima na nacrt kompromisnog teksta doprinosa. Potrebno je jasnije odrediti o čemu točno COSAC može glasovati – primjerice, može li se glasovati o svim amandmanima ili samo onima koje predsjedajuća Trojka odluči ne prihvatiti, ili, stavlja li se i u kojim slučajevima na glasovanje dio kompromisnog teksta, odnosno mogu li predmetom glasovanja biti samo amandmani.

Pokazalo se i da su među nacionalnim parlamentima prisutna različita tumačenja većine koja je potrebna za usvajanje amandmana, to jest postavlja se pitanje je li poslovnička tročetvrtinska većina potrebna za prihvaćanje amandmana ili samo teksta doprinosa u cijelosti.

Hrvatsko predsjedanje želi potaknuti raspravu o ovim temama u okviru COSAC-a, te u suradnji s predsjedajućom Trojkom otvoriti put rješavanju otvorenih pitanja.

